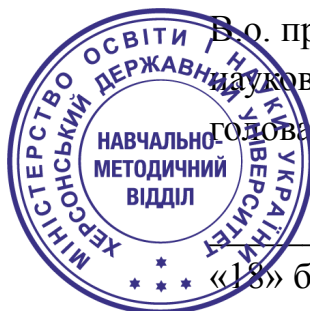

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«18» березня 2026 р.

**Програма атестації здобувачів вищої освіти
(у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (проекту))**

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 032 Історія та археологія
Освітня програма Історія та археологія
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Форма навчання денна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету психології, історії та соціології

Голова НМР

Тетяна ШВЕЦЬ

Протокол № 6 від «16» лютого 2026 р.

Івано-Франківськ, 2026

Затверджено на засіданні кафедри
історії, археології та методики викладання

Протокол № 10 від 02.02.2026

Завідувачка Наталя КУЗОВА
(Підпис)

Гарант освітньої програми

Галина МИХАЙЛЕНКО

Підготовка до атестації та атестація здобувачів вищої освіти

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 032 Історія та археологія

Освітня програма Історія та археологія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Форма навчання денна

Форма атестації здобувачів вищої освіти (публічний захист кваліфікаційної роботи) або публічна демонстрація творчого проєкту відповідає вимогам атестації за Стандарту вищої освіти зі спеціальності 032 Історія та археологія, програм навчальних дисциплін, що забезпечують підготовку за спеціальністю 032 Історія та археологія першого (бакалаврського) рівня.

Сучасні умови роботи історика та археолога вимагають від випускників спеціальності 032 Історія та археологія:

- глибокого знання новітніх здобутків історичної науки;
- національної самосвідомості майбутніх спеціалістів, високих морально-етичних переконань;
- навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку;
- практичних навичок роботи з історичними джерелами з історії, навчальною, методичною і науковою літературою;
- умінь застосовувати набуті знання з історії України, всесвітньої історії та археології у майбутній професійній діяльності.

Рекомендована програма атестації містить загальні, фахові компетентності та програмні результати навчання, перелік рекомендованої літератури та критерії оцінювання

При написанні та захисті кваліфікаційної роботи здобувач має продемонструвати набуті загальні та фахові компетентності, а саме:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. 4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 9. Здатність бути критичним і самокритичним.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності. 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах. 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.). 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

	9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень. 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією. 12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.
--	---

7 – Програмні результати навчання

1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
15. Знати особливості відповідних історичних подій на Херсонщині та використовувати ці знання у професійній діяльності.
16. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації регіональних особливостей історичного процесу

ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Захист кваліфікаційної роботи відбувається згідно з п. 9 Положення про кваліфікаційну роботу (проект) (наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д), Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ від 28.08.2024 № 410-Д), Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д) та інших нормативних актів ХДУ

(<https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx?lang=uk>).

Академічна успішність здобувача освіти під час державної атестації здобувачів вищої освіти оцінюється за шкалою, що застосована в ХДУ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів)

Оцінка за шкалою ECTS	За 100-бальною системою	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	74-81	

D	64-73	Задовільно
E	60-63	
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів) є:

1. Якісні параметри роботи.
2. Якість публічного захисту.
3. Організація дослідження.

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт (проектів) за параметрами роботи та балами

Форма оцінювання кваліфікаційної роботи (проекту) – захист кваліфікаційної роботи. Підсумкова кількість балів (максимум 100 балів) визначається як сума балів за написання, оформлення (50 балів) та захист перед комісією (50 балів). Підсумкова оцінка в межах 100 балів «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» заноситься у протокол захисту кваліфікаційних робіт (проектів) та відомість з результатами атестації.

№	Види робіт Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
I. ЯКІСНІ ПАРАМЕТРИ РОБОТИ		
1.	Аргументація актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності	7 балів
2.	Достатність використання наукової літератури	7 балів
3.	Необхідність і достатність емпіричних даних для розв'язання визначених завдань	7 балів
4.	Обґрунтованість методики дослідження	7 балів
5.	Обґрунтованість аналізу й інтерпретація отриманих результатів	7 балів
6.	Відповідність висновків завданням дослідження	7 балів
7.	Відповідність структури роботи обраній темі	7 балів
8.	Чіткість, логічність, послідовність викладення матеріалу	6 балів
9.	Грамотність	7 балів

10.	Якість і вірність оформлення роботи	6 балів
11.	Етичний аспект роботи, дотримання норм академічної доброчесності	6 балів
II. ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ:		
12.	Лаконічність і логічність виступу студента	6 балів
13.	Глибина і вірність відповідей на питання членів ЕК	7 балів
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ		
14.	Самостійність і планомірний, систематичний характер роботи студента над темою	7 балів
15.	Своєчасність підготовки роботи до захисту відповідно регламенту роботи університету	6 балів
ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ (ПІДСУМКОВИЙ БАЛ)		100 балів

Оцінювання кваліфікаційної роботи (проєкту) щодо критерію етичного аспекту та дотримання норм академічної доброчесності регламентується Порядком виявлення та запобігання академічному плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Оцінка здобувача за кваліфікаційну роботу (проєкт) формується на основі оцінки наукового керівника, рецензента та захисту, що регламентується Порядком оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті

Оцінка за кваліфікаційну роботу (проєкт) може бути знижена у таких випадках:

1. Недоліки в оформленні.

1.1. Відсутність будь-якої складової у структурі роботи, що передбачено чинними вимогами університету до роботи певного рівня вищої освіти.

1.2. Недотримання вимог щодо оформлення робіт.

1.3. Наявність не виправлених друкарських помилок, пропусків, граматичних і стилістичних помилок.

1.4. Відсутність авторської інтерпретації змісту таблиць і графіків.

1.5. Наявність в бібліографії робіт, на які відсутні посилання у самій роботі.

1.6. Наявність помилок в оформленні бібліографії.

1.7. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог дійсного Положення про кваліфікаційну роботу (проєкт).

1.8. Обсяг роботи не відповідає вимогам.

2. Недоліки змісту як структурної складової роботи.

2.1. Зміст роботи не розкриває тему повністю.

2.2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта, тобто не стосуються теми (предмету, об'єкту) дослідження.

3. Недоліки вступу.

3.1. Висвітлення актуальності багатослівне, без зазначення сутності проблеми або наукового завдання.

3.2. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.

3.3. В об'єкті не виділяється та його частина, яка є предметом дослідження.

3.4. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу не співвідносяться між собою як загальне і часткове.

3.5. Має місце збіг формулювання проблеми, мети, завдань роботи.

4. Недоліки оглядово-теоретичного розділу роботи.

4.1. Наявність фактичних помилок в огляді літератури.

4.2. Відсутність згадування важливих літературних джерел, що мають пряме відношення до розв'язання проблеми та опублікованих у доступній для студентів літературі, що вийшла друком за останні 5 років.

4.3. Використання великих фрагментів чужих текстів без вказівки на їх джерела, у тому числі кваліфікаційних робіт (проєктів) студентів минулих років.

4.4. Відсутність аналізу зарубіжних праць, присвячених проблематиці дослідження.

4.5. Відсутність аналізу вітчизняних праць, присвячених проблематиці дослідження.

4.6. Теоретична частина не завершується висновками і формулюванням предмета власного емпіричного дослідження (для кваліфікаційної роботи (проєкту) рівня «магістр»).

4.7. Тема роботи не збігається з метою дослідження.

4.8. Теоретична і практична частини не узгоджуються між собою.

5. Недоліки аналітичного та емпіричного розділів роботи.

5.1. Робота побудована на основі чужої методики, модифікованої і скороченої автором без перевірки якості модифікації і скорочень.

5.2. Автор використовує методики без посилань на джерело їх отримання або їх автора.

5.3. У роботі відсутній детальний опис процедури проведення дослідження: за наведеним описом відтворення процедури є неможливим.

5.4. У роботі відсутня інтерпретація отриманих результатів, висновки побудовані як констатація первинних даних.

5.5. Отримані результати автор не співвідносить з результатами інших дослідників, роботи яких він обговорював у теоретичній частині.

6. Недоліки висновків.

6.1. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають визначеним завданням.

6.2. Висновки неконкретні, мають описовий характер.

7. Етичні аспекти роботи.

7.1. Автор порушив етичні норми, не виправдано розкрив анонімність учасників дослідження.

7.2. Автор використовує дані інших дослідників без посилання на їх праці, де ці результати опубліковані.

7.3. Автор формулює практичні рекомендації, пропонуючи рішення, що виходять за межі його професійної компетентності і можуть мати непередбачувані наслідки для суспільства.

8. Недоліки в організації роботи.

8.1. Недотримання графіку виконання роботи.

8.2. Несвоєчасність підготовки роботи до захисту.

8.3. Несистематичність роботи з науковим керівником.

Методика і алгоритм розробки та встановлення критеріїв оцінок відображають рівень виконання якісних параметрів роботи і врахування визначених помилок, недоліків з їх кваліфікаційним поділом на грубі помилки та недоліки.

У випадку незгоди із результатами оцінювання кваліфікаційної роботи/проєкту та/або підтверджень щодо порушення процедури захисту, здобувач вищої освіти має право не пізніше наступного робочого дня після дня оголошення результатів, подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора. Процедура апеляції регламентується «Порядком оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті», затвердженого наказом ректора від 07.09.2020 № 802-Д.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. [Закон України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX від 18 грудня 2025 р. // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20>.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20)
2. [Положення про кваліфікаційну роботу \(проєкт\) \(Наказ ХДУ від 09.10.2020 № 953-Д\)](#)
3. Положення про контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти та академічну доброчесність [Електронний ресурс] / Херсонський державний університет. – Херсон, 2025. – Режим доступу:

<https://www.kspu.edu/Legislation.aspx#:~:text=Контрольні%20заходи%20оцінювання%20здобувачів%20вищої%20освіти%20та%20академічної%20доброчесності>

4. Загальні політики використання штучного інтелекту в навчанні, викладанні й дослідженнях у Херсонському державному університеті : нормативний документ / Херсонський державний університет. – Івано-Франківськ, 2023. – 18 с.
5. Віднянський С. В., Лисенко О. Є., Мартинов А. Ю. Український проєкт. Цивілізаційні фронтири та соціокультурні екстрими XX – початку XXI століть. Аналітична доповідь / НАН України. Інститут історії України. – Київ: Інститут історії України, 2022. – 128 с.
6. Лях С. Р. Методологія історії: класика і практика : навчальний посібник. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 130 с.
7. Україна в міжцивілізаційних дискурсах античності, середньовіччя та раннього модерну / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – Київ: Інститут історії України, 2022. – 568 с.
8. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: людність та імперії / НАН України. Інститут історії України. – Київ: Академперіодика, 2022. – 436 с., 96 с. іл. – (Україна. Нариси історії).

Допоміжна література

9. Батенко Г.В. Повстання 1929 року в Палестині: релігія, економіка, політика у викладанні історії. Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції / Редкол.: к.і.н., доц. Н.М.Кузовова (відп. ред.) та ін.Херсон: Вид-во ХДУ, 2021.С.5-7.
- 10.Бойков Ю.А. Теоретичні аспекти розгляду понять «держава» і «народ» при викладанні історико-правових дисциплін. Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції / Редкол.: к.і.н., доц. Н.М.Кузовова (відп. ред.) та ін.Херсон: Вид-во ХДУ, 2021.С.13-17

11. Водотика С.Г., Менделенко В.В., Волосевич І.І., Савенок Л.А. Писемна давня історія Херсонщини. Кочовий світ Херсонщини. Навчально-методичний посібник. Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2021, 166 с.
12. Головка В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. – 592 с., 48 с. іл. – (Україна. Нариси історії).
13. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. – 544 с., 96 с. іл. – (Україна. Нариси історії).
14. Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. – 620 с., 124 с. іл. – (Україна. Нариси історії).
15. Заборонити рашизм / В. Огнев'юк, В. Андреев, В. Брехуненко, М. Відейко, Б. Гуменюк, І. Гирич, Л. Масенко, Ю. Митрофаненко, В. Огризко, О. Палій, В. Піскун, П. Полянський, В. Сергійчук, П. Чернега ; за заг. ред. В. Піскуп. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. - 252 с.
16. Кузовова Н.М. Голодомор 1932–1933 років на Херсонщині : монографія. Університетська книга, 2023. 372 с.
17. Кузовова Н.М. Голодомор 1932-1933 років на уроках історії: методика вибору джерел та протидії фейкам. Актуальні проблеми історичної освіти: Матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції / Редкол.: к.і.н., доц. Н.М.Кузовова (відп. ред.) та ін. Херсон: Вид-во ХДУ, 2021. С.13-17.
18. Літопис цивільного спротиву Херсона у вимірах повно масштабної агресії росії проти України у 2022 році /упоряд.О. В. Черемісін. Суми : Університетська книга, 2023.482 с.
19. Херсон 2022: з Україною в серці. Упорядники: Михайленко Г.М., Черемісін О.В. Херсон: Університетська книга, 2024. 306 с.

Інформаційні ресурси

20. Сайт Інститут історії України НАН України: <http://history.org.ua/uk>
21. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України:
<https://archives.gov.ua/ua/>
22. Сайт Національна бібліотека України ім. І.В. Вернадського:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
23. Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України» – офіційний сайт та електронні публікації. <https://ivinas.gov.ua>
24. Електронна бібліотека (Україна) www.lib.com.ua
25. Open Textbook Library – World History (університетські підручники відкритого доступу). <https://open.umn.edu/opentextbooks>
26. Електронний репозитарій Херсонського державного університету. Режим доступу: <https://ekhsuir.kspu.edu/home>

Гарант ОП

(Підпис)

Галина МИХАЙЛЕНКО